چهره

تولید نفت شیل در ایران

مهدی فکور، مدیر اکتشاف شرکت ملی نفت ایران: ۱۰نقطه کشور شناسایی و قطعی شده که منابع نفتی شیل در آنجا داریم و با مدلی که طراحی کرده‌ایم، امکان برداشت از این منابع نفتی میسر خواهد شد. برداشت شیل‌های نفتی در آمریکا حدودا بشکه‌ای ۴۰ دلار اما با روشی که در نظر داریم، حدود ۲۵ دلار در هر بشکه هزینه دارد.

افزایش مصرف بنزین

جعفر سالاری‌نسب، مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی: به‌طور متوسط ۷/۶ میلیون لیتر در سال جاری نسبت به سال ۱۴۰۲ افزایش مصرف بنزین داشته‌ایم. به‌طور میانگین از ابتدای نوروز امسال تاکنون (یکم تا ۱۲فروردین) معادل ۱۲۲ میلیون و ۳۰۰هزار لیتر بنزین در کشور توزیع شده است.

برنامه بلندمدت برای اقتصاد

محمد شیریجیان، معاون اقتصادی بانک مرکزی: براساس قانون، بانک مرکزی موظف است تا پایان برنامه هفتم، رشد نقدینگی را به ۸/۱۳ درصد و نرخ تورم را به ۵/۹درصد برساند. طبق این برنامه همچنین بانک مرکزی موظف شده میزان ناترازی بانک‌ها را سالانه ۲۰ درصد کاهش دهد تا در پایان برنامه هفتم به صفر برسد.

«جام جم» از راهکارهای جهش تولید درسال ۱۴۰۳ گزارش می‌دهد

چشم اقتصاد به جهش تولید

رهبر معظم انقلاب اسلامی به مناسبت حلول سال ۱۴۰۳، سال جدید را «جهش تولید با مشارکت مردم» خواندند. ایشان در پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۱۴۰۳ با تبریک عید نوروز به ملت ایران به‌ویژه خانواده‌های ایثارگران و همه ملت‌هایی که نوروز را گرامی می‌دارند، فرمودند: جمع‌بندی نظرات کارشناسان اقتصادی ما را به این نتیجه می‌رساند که کلید حل مشکلات اقتصادی کشور از جمله تورم، اشتغال و ارزش پول ملی، موضوع تولید است و به‌همین دلیل در چند سال گذشته بر این موضوع تکیه شده است. بی‌تردید حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند زمینه‌های لازم را برای مردمی‌سازی اقتصاد فراهم کند.

از سال گذشته در دولت و مجلس شورای اسلامی اقدامات ارزنده‌ای در راستای تکمیل و اجرای طرح تأمین مالی تولید و زیرساخت‌های لازم مردمی شدن اقتصاد و جهش تولید شکل گرفته که تداوم آن در سال جدید دستاوردهای خوبی برای کشور به دنبال خواهد داشت.

تعریف صندوق‌هایی که در پروژه‌های کوچک و بزرگ طرح‌هایی برای به میدان آوردن سرمایه‌های مردمی در راستای رشد و جهش تولید انجام شده است، در تحقق شعار سال جدید مؤثر عمل می‌کند. حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند زمینه‌های لازم را برای مردمی‌سازی اقتصاد و مشارکت بالای مردم در فعالیت‌های مولد و به میدان آوردن سرمایه‌های مردمی فراهم کند.

واگذاری سریع‌تر سهام و توجه ویژه به مولدسازی‌های درستی که به بخش خصوصی سپرده شود، از دیگر مصادیق تحقق شعار سال ۱۴۰۳ به‌شمار می‌رود که لازم است سازمان برنامه و بودجه به آن توجه کند.

بازگشت سرمایه

باتوجه به این‌که سرمایه‌های ناشی از مولدسازی باید به وزارتخانه‌ها بازگردانده و در جهش تولید سرمایه‌گذاری شود، امیدواریم سازمان برنامه و بودجه سریع‌تر منابع مالی ناشی از مولدسازی دارایی‌های دولت را به وزارتخانه‌ها بازگرداند تا مشارکت مردم در جهش تولید با سرعت عمل بیشتری کلید زده شود.

در صورتی که سازمان‌ها پولی نداشته باشند، قادر به بسترسازی مشارکت مردم در بخش تولید نیستند، لذا ضرورت دارد مکانیزم‌هایی تعریف شود که به صورت جدی زمینه‌ها و بسترهای لازم را برای مشارکت مردم و ورود به بخش‌های اقتصادی فراهم کنند.

نباید منابع و سرمایه‌های مردمی در بخش‌های غیرمولد سرمایه‌گذاری شود و باید وارد فعالیت‌های ارزشمندی مانند تولید شود. فعالیت مهمی که در قانون تأمین مالی تولید انجام شده، باید سریع‌تر اجرایی شود. خروج سپرده‌های ارزی مردم از خانه‌ها و صندوق‌های امانات بانک‌ها به بخش‌های مختلف اقتصادی در جهش تولید بسیار مهم است.

حذف پیمان‌سپاری ارزی

این منابع با سپرده‌گذاری در بانک‌ها و وثیقه دادن معتبر به دارندگان منابع ارزی به وارد شدن سرمایه‌های عظیمی به چرخه تولید منجر می‌شود که در راستای تحقق جهش تولید کارگشاست. حذف پیمان‌سپاری ارزی برای تولیدات صنایع‌دستی باید مورد توجه قرار گیرد. در صورتی که صادرات صنایع‌دستی رونق بگیرد، ارزآوری و درآمدزایی خوبی در اقتصاد شکل می‌گیرد که خیره‌کننده خواهد بود و به جهش تولید با مشارکت مردم منتهی می‌شود. در بخش‌های کشاورزی، رویکرد دولت و مجلس شورای اسلامی باید به گونه‌ای تعریف شود که به سمت تولید محصولات با ارزش افزوده بیشتری حرکت کند، زیرا این روند می‌تواند مردم را به صورت مستقیم در تولید و جهش تولید مشارکت دهد.

مکث

تحقق شعار سال از دیدگاه کارشناسان

غلامرضا مصباحی‌مقدم، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره تحقق شعار سال می‌گوید: اکنون میادین مشترک نفت و گاز زیادی با کشورهای همسایه داریم که دست‌نخورده باقی مانده و باید با درنظر گرفتن مشوق‌های مختلف، سرمایه‌های مردم برای این پروژه‌ها از طریق بورس به‌کار گرفته شود.

مهدی طغیانی، سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس نیز در این‌باره معتقد است: تحقق شعار سال یک مسیر برای همه دستگاه‌ها است و از قانونگذاری در مجلس گرفته تا اجرا در دولت و نظارت در قوه قضاییه باید در این راستا حرکت کنند.

همچنین آلبرت بغزیان، کارشناس اقتصادی می‌گوید بهترین راه برای تحقق شعار سال پیش‌بینی‌پذیر کردن اقتصاد است. در سال گذشته شاهد نوسانات اندکی در محرک‌های اقتصادی از جمله بازار ارز بودیم و به نظر می‌رسد امسال نیز باید همین روند ادامه داشته باشد.

محمود بهمنی، رئیس‌کل اسبق بانک مرکزی نیز در این‌باره معتقد است باید شرایطی فراهم شود که سرمایه‌ها وارد بازار سرمایه شود. باتوجه به این‌که صندوق‌های سرمایه‌گذاری از ضریب اطمینان بالایی در ایجاد بازدهی معقول برای سرمایه‌گذاران برخوردار است، بنابراین به مرور می‌تواند منجر به بازگشت اطمینان سهامداران برای سرمایه‌گذاری در بورس شود.

هادی ابوی، دبیرکل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران درباره تحقق شعار سال می‌گوید: ضرورت دارد که اقتصاد به سمت تعاون و مشارکت‌های مردمی سوق یابد. بهترین راه مشارکت مردم، فعالیت‌های تعاونی است و بخش اعظمی از مشکلات کشور از طریق تعاونی‌ها قابل حل است. طی سال‌های اخیر شعارهای سال درباره رونق تولید واقتصاد بوده اما امسال شعار سال با مشارکت مردم محقق می‌شود. یکی از راه‌های مشارکت مردم تعاونی است.

باتجمیع سرمایه‌های خرد در تولید مردم می‌توانند نقش‌آفرینی کنند و بستر توزیع عادلانه درآمد فراهم شود. برخی دیگر معتقدند با استفاده از ابزار مالیات می‌توان ورود سرمایه به بازار غیرمولد را بست و آن را به سمت فعالیت‌های تولیدی هدایت کرد.

گفت‌وگو

رئیس مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار کشور:

شعار سال ادامه مسیر اصل ۴۴ قانون اساسی است

نام سال ۱۴۰۳ هم اقتصادی انتخاب شد تا توجه به موضوع اقتصاد دوچندان شود. درباره تحقق شعار سال با سید امیر سیاح رئیس مرکز ملی مطالعات پایش و بهبود محیط کسب و کار کشور گفتگویی انجام شده که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار را معرفی کنید و بگویید این مرکز چه نسبتی با شعار سال ۱۴۰۳ دارد و چه گامی می‌تواند در این خصوص بردارد؟

مرکز ملی مطالعات پایش کسب و کار براساس قانون اصل ۴۴ تأسیس شده و وظیفه‌اش این است کاری کند که بنگاه‌های اقتصادی در ایران راحت متولد شوند و سریع رشد کنند. لازمه تولد آسان و رشد سریع این است که مقررات اضافی از دست‌وپای فعال اقتصادی و کارآفرین باز شود و اتفاقا به همین دلیل هم در این مرکز دبیرخانه هیأت مقررات‌زدایی تشکیل شده است. در هیأت مقررات‌زدایی نمایندگان سه قوه حاضرند و وظیفه دارند مقررات مخل تولید و سرمایه‌گذاری را کشف و بررسی کرده و اگر زائد تشخیص دادند، حذف کنند. این هیأت قدرت دارد به دستگاه‌ها بگوید که بخشنامه‌های‌تان را اصلاح کنید یا رأسا بخش‌هایی از مقررات را که مخل کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری است، باطل کند.

امسال شانزدهمین سالی است که رهبر انقلاب شعار اقتصادی برای سال انتخاب می‌کنند و هشتمین سالی است که به‌طور متوالی مفهوم تولید ملی به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم در شعار سال مطرح می‌شود.

به نظر شما چرا این‌قدر بحث تولید ملی برای جمهوری اسلامی اهمیت و جایگاه حیاتی دارد؟

تولید نوشداروی اقتصاد و حلّال، اصلی‌ترین مشکلات اقتصاد ماست. دو مشکل اصلی که مردم ما را اذیت می‌کند، تورم و بیکاری است و هر دو مشکل، ریشه اصلی‌اش کمبود تولید است و راه حلش هم رشد تولید است. اگر تولید رشد کند هم تورم به‌طور اساسی و ریشه‌ای مهار می‌شود. رشد تولید باعث ایجاد اشتغال می‌شود و بیکاری را کاهش می‌دهد و عدالت را می‌تواند رشد بدهد.

این‌که کشور ما الان چند سال است که دچار تورم سنگینی است یکی از دلایل اصلی و ریشه‌ای‌اش این است که تولیدمان زیاد نیست. در دهه از دست‌رفته ۹۰ رشد تولید، منفی و باعث شد مهار تورم، دشوار و دشوارتر شود.

منظور از مشارکت مردم در جهش تولید و مردمی کردن اقتصاد چیست؟ این‌که رهبر انقلاب می‌فرمایند باید پای مردم را به اقتصاد باز کنیم، معنی‌اش چیست؟

به نظرم منظور از مردمی کردن اقتصاد این است که همه شهروندان بتوانند وارد کسب و کار درست بشوند. در نگاه دینی ما استخدام شدن چیز خیلی مطلوبی نیست. توصیه نشده که استخدام بشوید، برعکس توصیه شده که خودتان کاسبی شخصی داشته باشید. حالا اگر یک شهروند بخواهد کاسبی شخصی داشته باشد باید بتواند راحت وارد بازار بشود. در حال حاضر به دلایل مختلف فرهنگی، قانونی و ساختاری مردم به‌راحتی نمی‌توانند کسب و کار داشته باشند.

برخی می‌گویند مردمی‌سازی اقتصاد به معنی نفی و ایجاد دست‌انداز برای بنگاه‌های بزرگ اقتصادی خصوصی برای تأمین منافع اقتصادی بنگاه‌های کوچک مردمی‌تر است. نظر شما درباره این دیدگاه چیست؟

منظور از مردمی‌سازی اقتصاد این نیست که بنگاه‌های کوچک، کوچک درست شوند و دولت به کوچک‌ها وام بدهد؛ به هیچ‌وجه این‌طور نیست و این یک اشتباه خیلی خطرناک است. منظور از مردمی‌سازی اقتصاد این است که مردم بتوانند وارد کسب و کار بشوند، شرکت و بنگاه تأسیس کنند و آنها را رشد بدهند. یکی از مشکلات بنگاه‌های کوچک بهره‌وری احتمالا پایین آنهاست. مردمی‌سازی اقتصاد مطلقا با این‌که بنگاه‌های بزرگ فعالیت کنند و تشکیل بشوند مغایرت ندارد. اتفاقا اگر بخواهیم جهش تولید و صادرات بزرگ و در سطح کشوری داشته باشیم، چاره‌ای نیست که بنگاه‌های بزرگ سردمدار بازی باشند. بازیگر اصلی مردمی‌سازی در جهش تولید بنگاه‌های بزرگند اما دو نکته دارد این مردمی‌سازی: اولا ورود بنگاه‌های کوچک به بازارها نباید بسته و ناممکن باشد. ثانیا بنگاه‌های بزرگ باید بتوانند به بنگاه‌های کوچک زنجیر شده باشند و مواد اولیه و انواع و اقسام فناوری و مایحتاج تولیدشان را بتوانند از زنجیره پایین‌دست‌شان بگیرند.

برش

مردمی‌سازی از یک اصل قانونی

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ خیلی مظلوم است، چیزی که باید انقلاب اقتصادی ایجاد می‌کرد، باید در بازارها را روی مردم باز می‌کرد و کارآفرین را در کشور رشد می‌داد که به نتیجه نرسید. امسال باید این کار زمین مانده را انجام دهیم. البته از پارسال شروع کردیم. مستحضرید همین ماده۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در راستای مردمی‌سازی می‌گوید درهای بازار را روی بازار باز کنید. این کار به همت دولت از دوسال قبل شروع شد. بقیه احکام قانون اصلی ۴۴ و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ را هم ان‌شاءا... باید باز کنیم که به هدف شعار امسال برسیم تا واقعا جهش کند و واقعا اقتصاد مردمی بشود.

نبض اقتصاد

احداث ایستگاه‌های شارژ خودروهای برقی

مدیرعامل شرکت توانیر گفت: در جلساتی که با وزارت صمت در باره ایستگاه‌های شارژ خودروهای برقی داشتیم، مقرر شده در ۸ نقطه از تهران این ایستگاه‌ها با ظرفیت حدودی ۸ مگاوات احداث شود. وی با بیان این‌که تعرفه شارژ خودروهای برقی همانند تعرفه مشترکان تجاری و با نرخ کیلوواتی ۵۴۷ تومان محاسبه می‌شود، افزود: در کشور عزیزمان برنامه‌ریزی توسعه این خودروها که حدود ۸۰ هزار خودرو اعم از عمومی و سواری را در بر می‌گیرد برای میان‌مدت انجام شده که از این تعداد نیز در کوتاه‌مدت درخواست‌هایی برای ایجاد ایستگاه شارژ۱۰ هزار خودرو ارائه شده که نیاز به ۸ مگاوات برق دارد که قابل تأمین است. وی افزود: وزارت صمت برای میان‌مدت لازم است محل ایستگاه‌های شارژ را ارائه کند و در برآورد انجام شده با افزایش تعداد خودروها این میزان تا ۴۰ مگاوات نیز قابل افزایش است. مدیرعامل شرکت توانیر در عین حال تاکید کرد که تقویت زیرساخت‌های تأمین برق خودروهای برقی در دستور کار قرار گرفته که با نهایی شدن آن از سوی وزارت صمت ابلاغ خواهد شد. به گفته رجبی مشهدی، در این طرح ملاحظات تأمین برق اکثر مردم که خودروی برقی نداشته اما باید برق پایدار داشته باشند در نظر گرفته شده تا ایستگاه‌های شارژ خودروهای برق معمولا در ساعت‌هایی غیر اوج بار شارژ کنند. مدیرعامل شرکت توانیر در ادامه با بیان این که در حال تأمین زیرساخت‌های مربوط به اجرای این طرح هستیم، خاطرنشان ساخت: برنامه‌هایی برای توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر داریم که عملیات اجرایی آنها آغاز شده تا در سال ۱۴۰۳ از توان تولید برق این نیروگاه‌ها در شبکه برق کشور استفاده کنیم. وی تصریح کرد: وقتی از نیروگاه تجدیدپذیر برق تولید می‌کنیم و سپس خودروی برقی استفاده می‌کنیم، آلودگی هوا را مهار کرده و مزیت استفاده از خودروهای برقی دوچندان خواهد شد.

نشانه‌های بهبود فضای کسب‌وکار

برابر آمار اگرچه با انباشت جمعیت فارغ‌التحصیلان بیکار و نیروهای آماده‌به‌کار از سال‌های گذشته روبه‌رو هستیم اما گزارش‌ها از بهبود فضای کسب‌وکار، افزایش آمارهای اشتغال و کاهش نرخ بیکاری، به‌ویژه بیکاری فارغ‌التحصیلان و دانش‌آموختگان در دولت سیزدهم حکایت دارد. این امر نشان می‌دهد دولت و وزارت کار برای تحول و تحرک بازار کار، رونق تولید و اشتغال و کاهش نرخ بیکاری به‌طور جدی برنامه‌ریزی کرده‌اند. در حال حاضر دغدغه اصلی دولت فراهم‌سازی بستر ایجاد اشتغال برای جوانان است، بر همین اساس وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ماموریت اصلی خود در سال ۱۴۰۳ را تمرکز بر حوزه اشتغال فارغ‌التحصیلان قرار داده است. پیش از این نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان در پاییز ۱۴۰۲ به ۱۱/۱ درصد رسید، در حالی که نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان در فصل مشابه سال قبل حدود ۱۲/۵ درصد بود که حدود ۱/۵ درصد کاهش را نشان می‌دهد. با وجود آن‌که سهم فارغ‌التحصیلان از کل بیکاران در دولت سیزدهم کاهشی بوده ولی با توجه به تسهیلات و مشوق‌هایی که دولت در این زمینه در نظر گرفته، به نظر می‌رسد سال ۱۴۰۳ به لحاظ کاری و اشتغال برای فارغ‌التحصیلان سال خوب و پرباری باشد. در همین راستا محمود کریمی بیرانوند، معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت کار با اشاره به اهم شاخص‌های بازار کار در سال ۱۴۰۲ به روایت مرکز آمار از ثبت نرخ بیکاری سال ۱۴۰۲ به ۸/۱ درصد خبر داده که کمترین نرخ بیکاری سالانه در دهه اخیر است. وی با اشاره به کاهش ۱/۲ درصدی نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان گفت: سال گذشته کاهش ۰/۸ درصدی اشتغال ناقص، کاهش ۱/۸ درصدی نرخ بیکاری جوانان و کاهش نرخ بیکاری در ۲۵ استان را شاهد بودیم. آن‌طور که معاون اشتغال وزیر کار اعلام کرده، خالص اشتغال ایجادی در سال گذشته ۷۷۵ هزار نفر بوده و نرخ مشارکت اقتصادی با افزایش ۰/۴ درصدی به ۴۱/۳ درصد رسیده است. میزان تسهیلات تخصیص‌یافته به حوزه اشتغال در دولت سیزدهم ۱۶۰ همت اعتبار بوده؛ به نحوی که از ابتدای دولت سیزدهم و از مهرماه ۱۴۰۰ تا پایان سال ۱۴۰۲ منابعی که برای حوزه اشتغال در نظر گرفته شده و آنچه دولت فقط برای ایجاد اشتغال به کار برده و به بازار کار تزریق کرده، حدود ۱۶۰ هزار میلیارد تومان است که در قالب تبصره‌های بودجه سالانه یا در قالب طرح‌هایی بوده که نهادهای حمایتی به مردم و جامعه کار و تولید اعطا کرده است.